

Lekce 5

Struktura:

Dialog

Ustálená spojení

Slovíčka

Gramatika

Cvičení

Víte, že.....?

Dialog:

Jana bestiller time hos tannlegen

Jana har vondt i ei tann. Hun må bestille time hos tannlegen.

(telefon ringer)

Sykepleier: God morgen! Tannlegen Johannessen. Hvordan kan jeg hjelpe deg?

Jana: Hei. Jeg heter Jana og jeg har vondt i ei tann. Kan jeg bestille time så snart som mulig?

Sykepleier: Skal vi se. Jeg må sjekke i kalenderen. Et øyeblikk. (pause) Jeg kan tilby deg en time i morgen klokka 7.30.

Jana: Er det onsdag i morgen?

Sykepleier: Ja, det er det.

Jana: Da kan jeg ikke komme. Jeg skal på politikontoret i morgen for å hente oppholdstillatelsen.

Sykepleier: Kan du komme på torsdag?

Jana: Ja, det kan jeg. Jeg bør egentlig være på universitetet klokka tre, men tidlig på dagen får jeg komme.

Sykepleier: Ja, kom gjerne klokka åtte. Da slipper du å stresse.

Jana: Takk for hjelpen.

Ustálená spojení:

Å bestille time hos tannlegen – Objednat se k zubaři

God morgen! - Dobré ráno!

Hvordan kan jeg hjelpe deg? – Jak vám mohu pomoci?

Jeg har vondt i... - Bolí mě...

Så snart som mulig - Co nejdříve

Skal vi se - Uvidíme

Tidlig på dagen - Dříve během dne

Kom gjerne klokka åtte – Přijďte klidně v 8 hodin

Takk for hjelpen - Díky za pomoc

Slovička:

ei/en tann - zub

må (přít. čas od slovesa *måtte* - muset),
jeg må - musím

en telefon - telefon

kan (přít. čas od slovesa *kunne* - moci), jeg
kan - můžu

å ringe - zvonit, volat

skal (přít. čas od slovesa *skulle* – mít za
povinnost; používá se také pro vyjádření
budoucnosti), jeg skal - mám

å sjekke - zkontrolovat, kontrolovat

en kalender - kalendář

et øyeblikk - moment

å tilby - nabídnout

i morgen - zítra

ei/en klokke - hodiny, hodinky

en onsdag - středa

et politikontor - policejní stanice

å hente - vyzvednout

en oppholdstillatelse - povolení k pobytu

en torsdag - čtvrtek

bør (přít. čas od slovesa *burde* – mít
povinnost), jeg bør - měl bych

egentlig – vlastně

å få – způsobové sloveso smět; také:
dostat

gjerner - rád

å slippe å gjøre noe - vyhnout se něčemu

å stresse - stresovat (se)

Dny v týdnu:

mandag pondělí

tirsdag úterý

onsdag středa

torsdag čtvrtek

fredag pátek

lørdag sobota

søndag neděle

V pondělí: **på mandag** nebo jen **mandag**.

Gramatika:

Způsobová slovesa:

Infinitiv	Přítomný čas	Zápor
kunne moci, umět	kan	jeg kan ikke nemůžu, neumím
skulle mít povinnost	skal	jeg skal ikke nemám povinnost, znamená také: nesmím
ville chtít	vil	jeg vil ikke nechci, znamená také: nebudu
få smět	får	jeg får ikke nesmím jeg må ikke
måtte muset	må	jeg behøver ikke nemusím
burde mít povinnost	bør	jeg bør ikke nemám, neměl bych

Slovesa **å få** a **å behøve** mají také funkci významových sloves: **få** – dostat, **behøve** – potřebovat

Po slovese **å behøve** následuje infinitiv s infinitivní částicí **å**: Ingen behøver **å** vite det (na rozdíl od måtte/kunne/skulle/få/ville, kde se infinitivní částice **å** nepoužívá)

Krátké odpovědi:

Krátké odpovědi používáme při odpovědi na zjišťovací otázku – odpověď začíná *Ano,...* nebo *Ne,....* Pro jejich tvoření je podstatné, jaké sloveso obsahuje otázka: **være, ha, způsobové sloveso** nebo **významové sloveso**:

Otázka	Kladná odpověď	Záporná odpověď
Er det onsdag i morgen? Je zítra středa?	Ja, det er det. Ano, je.	Nei, det er det ikke. Ne, není.
Har du en fin leilighet? Máš pěkný byt?	Ja, det har jeg. Ano, mám	Nei, det har jeg ikke. Ne, nemám.
Kan du komme på torsdag? Můžete přijít ve čtvrtek?	Ja, det kan jeg. Ano, můžu	Nei, det kan jeg ikke. Ne, nemůžu.
Snakker du godt norsk? Mluvíš dobře norský?	Ja, det gjør jeg. Ano, mluvím.	Nei, det gjør jeg ikke. Ne, nemluvím.

Pro kladnou odpověď na zápornou otázku používáme částici **jo**:

- Kan du **ikke** komme på torsdag? – Nemůžeš přijít ve čtvrtek?
Jo, det kan jeg. - Ale ano, můžu.
- Har du **ikke** en fin leilighet? - Nemáš pěkný byt?
Jo, det har jeg. - Ale ano, mám.

Příslovce místa:

Některá příslovce místa mají odlišný tvar. Tento tvar závisí na tom, jestli vyjadřují polohu nebo směr:

KDE?	KAM?
her tady	hit sem
der tam	dit tam
inne uvnitř	inn uvnitř
ute venku	ut ven
hjemme doma	hjem domů

borte pryč (han er borte - on je pryč/neni tady) **bort** pryč (reise bort - odjed)

Určování času:

Hva er klokka? Hvor mye er klokka?

Kolik je hodin?

Klokka er fire. Den er fire.

Jsou čtyři hodiny.

Når har du time hos tannlegen?

V kolik hodin/Kdy jsi objednáán k zubaři?

Jeg har time hos tannlegen klokka fem.

Jsem objednáán k zubaři v pět hodin.

16:00 Klokka er fire. Den er fire.

16:35 Klokka er fem over halv fem.

16:05 Klokka er fem over fire.

16:40 Klokka er ti over halv fem.

16:10 Klokka er ti over fire.

16:45 Klokka er kvart på fem.

16:15 Klokka er kvart over fire.

16:50 Klokka er ti på fem.

16:20 Klokka er ti på halv fem.

16:55 Klokka er fem på fem.

16:25 Klokka er fem på halv fem.

17:00 Klokka er fem.

16:30 Klokka er halv fem.

Cvičení:

Doplňte chybějící slova z úvodního dialogu:

Sykepleier:! Tannlegen Johannessen. jeg hjelpe deg?

Jana: Hei. Jeg heter Jana og jeg har ei tann. Kan jeg
.....så snart som

Sykepleier: vi se. Jeg må kalenderen. Et
(pause) Jeg kan deg en time i morgen 7.30.

Jana: Er det onsdag

Sykepleier: Ja, er det.

Jana: Da kan jeg ikke komme. Jeg skal på politikontoret i morgen for å
oppholdstillatelsen.

Sykepleier: Kan du komme torsdag?

Jana: Ja, det jeg. Jeg bør egentlig være på universitetet klokka tre, men
.....får jeg komme.

Sykepleier: Ja, kom klokka åtte. Dadu å stresse.

Jana:.....

Doplňte způsobová slovesa:

Du (burde) ikke stresse. Jeg (skulle) sjekke i kalenderen. Han (måtte) bestille en time hos tannlegen. De (ville) gjerne komme på onsdag. Vi (få) ikke gjøre det. Jeg (kunne) tilby deg en time i morgen klokka 7.30.

Odpovězte kladně pomocí krátkých odpovědí:

Vil du gå på tur? Kommer du fra Tsjekkia? Kan du komme på torsdag? Vil du ha en kopp kaffe? Er du ikke sulten? Har du ikke lyst på vin? Er det onsdag i morgen? Er det alt? Vil du ha en pose? Har du ei stor filmsamling? Går han på norskurs i morgen? Kommer ikke Ola på besøk?

Přeložte příslovce v závorkách a doplňte je do vět:

Vi er (doma). Kan du komme (sem)? Hun studerer (tam). Skal dere gå (ven). Han er (venku). Vi går (domů). Vil dere gå (dovnitř)? De er (uvnitř). Vil du ikke gå (tam)?

Přeložte:

Dobré ráno. Bolí mě zub. Můžu se objednat co nejdřív? Ano, můžete. Jak Vám mohu pomoci? Moment. Díky za pomoc. Zítra je pondělí? Ano, je. Přejde klidně v 8 hodin. Nemusíš se stresovat. Nemohla byste přijít ve středu? Ano, mohla. Měl bych jít vlastně na návštěvu k Janě, ale předtím můžu přijít.

Víte, že.....?

- ❖ V roce 1951 byl v Norsku zaveden nový způsob počítání (ny tellemåte). Místo dánského-německého "enogfemti" se zavedlo "femtien". Nový způsob počítání měl ulehčit používání dlouhých šestimístných telefonních čísel. V praxi se dodnes používají oba tyto způsoby. Navíc některé číslovky mají dvě verze: jednu zděděnou po dánštině a druhou norskou (syv-sju, tyve-tjue, tredve-tretti). Časté použití prvního způsobu počítání souvisí s dánskými číslovkami, např.: enogtyve ale tjueen, syvogtredve ale trettisju.

❖ **17. květen (Den syttende mai)**

17. května se v Norsku slaví snad nejdůležitější svátek roku – Den ústavy. Roku 1814 byla totiž právě v tento den formálně přijata norská ústava a Kristián Frederik byl zvolen norským králem. S tímto květnovým svátkem jsou spojeny tradiční průvody školáků (barnetog), které se odehrávají ve všech norských vesnicích a městech. V těchto průvodech pochodují školáci s vlajčkami, nejčastěji za doprovodu školní dechové kapely. Kolemstojící dav je zdraví a všichni mávají norskými vlajkami. V Oslu pochodují děti a studenti po Karl Johans gate ke královskému paláci, kde je z balkonu zdraví královská rodina. V tento den také většina Norů oblékne tradiční kroj.

